

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Prazne nade.

Ljubljansko popoldansko glasilo SDS piše, da pripravi g. Marinković vsedrjavni napredni blok, v katerega bi vstopili pašičevci, slovenski napredni blok, Demokratska zajednica in Pribečevići demokrati. Vsled te pobožne želje je seveda veliko veselje v vrstah naših samostojnih demokratov, toda ne gre drugače, kakor da jim to veselje temeljito pokvarimo.

Zakaj tak vsedrjavni napredni blok, kakor o njem sanja popoldnevnik iz Knafove ulice, je nezmisljivo prve vrste. Predvsem bi bil to blok najbolj izrazite manjšine v državi, ker bi bile iz njega izključene vse večinske stranke v državi. Naj bo volilna vlada v kakršnikoli rok, vendar pa je jasno, da bodo v Sloveniji zmagali klerikalci, na Hrvaškem radičevci in v Srbiji radikali. In proti tem trem večinskim strankam naj na ljubo slovenskega naprednega bloka snuje g. dr. Marinković novo vladno skupino. In ravno dr. Marinković, ki slovi po vsej pravici kot naš najboljši diplomat, naj bi imel veselje, da bi se ukvarjal s takšnimi brezupnostmi! Gospoda, taka naivnost ni že več samo smešna, temveč dokaz popolnega neznanja najosnovnejših političnih zakonov.

In kombinacija s pašičevci! Niso znani vsi motivi, ki so privedli do sedanje vlade, toda eno je jasno, da je bila zadnja rešitev vladne krize direktno naperjena proti pašičevcem. In ravno samostojno demokratski tisk je najbolj goreče pisal o velikem boju med pašičevci in centrom in v zvezi s tem napovedal, da bo imela vlada v finančnem odboru manjšino, ker bodo pašičevci glasovali proti vladi. Izkazalo pa se je, da je situacija tako zelo proti pašičevcem, da proti vladi niti glasovati niso smeli in sedaj naj bi imel g. Vukičević samo to potrebo, da spravi pašičevce zopet do moči. Gospoda, na tej pobožni želji vam iskreno čestitamo, ker nasprotnik, ki se udaja takšnim iluzijam, res ni nevaren.

In kombinacije s slovenskim naprednim blokom! Od kdaj pa ta sploh obstoji? Če je nekaj bivših narodnih socialistov pristopilo k SDS ali pa ne, je bilo vseeno in zaradi tega ne bo dobila SDS niti pol mandata več. Ravno tako pa ne more reči izpremeniti, če bi tudi iz drugih strank pristopil kak posameznik k SDS. Vsi ti prirastki ne bodo nadomestili onih volivcev, ki so v zadnjem času prenehali biti pristaši SDS. S fikcijami se ne da voditi politike, vsaj v Beogradu ne. S fikcijami se lahko samo potolaži nejevoljne pristaše, toda še teh ne za dolgo.

Vse te za lase privlečene kombinacije o vstopu SDS v vlado so samo dokaz, da je prišlo za SDS že tista žalostna ura, ko več ne vzdrži opozicije. In čim bolj se trudi SDS s propadajo naprednega bloka pod svojo komando, ker drugačnega bloka sploh poznati ne, tem bolj dokazuje da so njene moči pri kraju.

Zakaj zdrava stranka si ne skuša pomagati s fikcijami in propagando fraz, temveč z resnim programom in pa stvarnim delom na temelju tega programa. Resna stranka tudi ne polaga vse važnosti na mandate, temveč na zaupanje ljudstva. Še manj pa se resna stranka zanaša na pomoč raznih stricov iz Amerike, ki bi jo spravili v vlado, temveč se zanaša le na lastno delo in na zaupanje ljudstva, po čegar volji bo prišla na vlado.

To je resna politika in taka more biti uspešna, pa čeprav ne čez noč. Politika pa, ki sloni na blazni nadi, da bodo močne stranke delale politiko samo zato, da rešijo male stranke pred propadom, je

Demokrati zahtevajo volitve.

Beograd, 12. maja. Kakor izgleda, so postale volitve zopet najaktualnejše vprašanje političnega življenja. Vladne stranke so prišle do končnega zaključka, da je današnja skupščina popolnoma nesposobna za delo in da je neobhodno potrebno na pristojnem mestu načeti vprašanje volitev, da se že končno razčisti sedanje stanje v parlamentu. Zahtevo po volitvah stavljajo posebno demokrati, ki hočejo, da se volitve čimprej razpišejo. Zato smatrajo, da bi moral predsednik vlade Velja Vukičević o priliki svoje avdiencie pri kralju zahtevati razpust narodne skupščine. Utemeljujejo pa to svojo zahtevo z znanim argumentom o nesposobnosti narodne skupščine in o potrebi, da se vpraša za sodbo naroda o dosedanjem delu v narodni skupščini in o politiki, ki se je v njej vodila od zadnjih volitev dalje. V koliko bo Velja Vukičević to stališče demokratov sprejel, je še odprto vprašanje. Zanimivo je pri tem, da on odlaža vsako večjo akcijo dotlej, dokler ne poišče za razpoloženje posameznih parlamentarnih skupin in političnih strank napram sedanji vladi. Iz dobro obveščenih krogov se doznava, da je vlada pripravljena rešiti vsa vprašanja, med temi tudi vprašanje spopolnitve vlade, tako da se bo to vprašanje rešilo hkrati z vprašanjem o razpisu volitev.

V nekem delu političnih krogov zatrjujejo, da bo šla vlada na volitve takoj po zaključku konference Male antante

in da bo do tega dne tudi vlada že spopolnjena.

O spopolnitvi vlade obstoje razne kombinacije, ki se širijo več ali manj iz vladnih krogov, in sicer z namenom, da se nekatere skupine obdrže v čim večji rezerviranosti napram današnji vladi in da se omili listi udarec, ki bi ga te skupine vladi lahko zadale posebno v finančnem odboru, čigar sodelovanje je sedaj vladi prav zelo potrebno. Velika pažnja se zato posveča odhodu Velje Vukičevića v Vrnjačko banjo. Vsi krogi se posebno zanimajo zato, kdaj bo ta avdiencia. Sinoči je Vukičević izjavil novinarjem, da odide najbrž v soboto z avtomobilom v Vrnjačko banjo. Tam ostane en dan ali dva ter bo kralja obvestil o vseh aktualnih vprašanjih. Izgleda, da bi Velja Vukičević še pred svojo avdienco pri kralju rad spoznal razpoloženje finančnega odbora in videl možnost, da opravi vsaj en del nalog, ki jih zahteva sedanji moment.

Tudi za eventualne volitve bi potreboval prejšnjega odobrenja finančnega odbora, da vlada dobi zakonska pooblastila v smislu finančnega zakona.

V političnih krogih govore mnogo tudi o avdienci Voje Marinkovića. Posebno se je opazilo, da Marinković pri tej avdienci ni predložil kralju v podpis nobenega ukaza za svoj resor. Tudi ni sprejel tistega razporeda ukazov, ki so mu ga predlagali njegovi prijatelji.

Med radikali in muslimani še ni dosežen sporazum.

Beograd, 12. maja. Po seji ministrskega sveta so novinarji počakali na dr. Spahjo in ga vprašali, kaj je s pogajanj, ki sta jih vodila on in dr. Srškić. Dr. Spaho je izjavil:

»Danes smo se pogajali o sporazumnem delu v občinah in smo zahtevali, da bi imeli v glavnih občinah mi polovico odbornikov, komisariji pa naj bi bili naši ljudje. Radikali so na prvi pogoj pristali,

na drugega pa ne. Nato smo se razšli.«

»Popolnoma?«
»Da. Pri tem sestanku popolnoma.«
»Toda, to pomeni tudi prelom koalici- je?«
»Ne. Koalicija se ne razbije tako lahko.«
»Pa kaj bo zdaj?«
»Šli bomo pred ministrski svet. Tam naj se stvar končno reši.«

SEJA ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 12. maja. Včeraj popoldne od 4. do 6. je bila seja zakonodajnega odbora, na kateri se je razpravljalo o načrtu kazenskega postopnika. Sprejeti so bili členi od 28 do 35 brez kakšne spremembe. Danes o pol 4. popoldne se bo delo nadaljevalo. Do nedelje bo najbrž načrt kazenskega postopka v celoti sprejet.

ODHOD NAŠE DELEGACIJE NA KONFERENCO MALE ANTANTE.

Beograd, 12. maja. Na konferenco Male antante, ki se vrši v Joahimovu poleg Prage, sta včeraj odpotovala češkoslovaški poslanik Šeba in rumunski poslanik Emandi. Naša delegacija za konferenco Male antante z dr. Vojo Marinkovićem na čelu odide ob 11.29 skupno z novinarsko delegacijo, ki odpotuje na

sanjarija, ki je celo za politične otroke — luksuz.

Prav taka sanjarija pa je večno seštevavanje glasov in računanje, koliko mandatorov bi bilo več, če bi bili vsi naprednjaki skupaj. Stvar je pač v tem, da niso vsi naprednjaki za prazna gesla in zato tudi ne morejo iti vsi skupaj. Sicer pa je vse to računanje ravno toliko vredno, ko so prazne nade o vstopu SDS v vlado. Eno ko drugo se začenja z onim znanim: »če bi« in »ako bi«, kakor se začenjajo vsi argumenti, ki so za nič.

Veseli nasprotnikov so prazne nade. Zato gospoda, samo nadaljujte z njimi!

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 12. maja. Sinoči od 6. do 8. je bila seja ministrskega sveta. Po poročilu finančnega ministra dr. Bogdana Markovića se je razdelila podpora nekaterim potrebnim šolam in sicer iz 12-milijonskega kredita, ki je namenjen za zgraditev šolskih poslopij. Nato so bila rešena nekatera resorna vprašanja vojnega ministrstva.

Dalje je bila na predlog gradbenega ministrstva razveljavljena pogodba o zgraditvi mostu med Zemunom in Pančevim. Pogodba je bila sklenjena s konsorcijem Gjorgjević, Plavšić, Šule in drugi. Razveljavila se je pa pogodba: 1. ker ni konsorcij v določenem roku izpolnil svojih obveznosti in celih šest let ni sploh ničesar napravil za gradnjo, in 2. ker konsorciju ni uspelo zadostiti točkama 2 in 12 pogodbe, to je, da se pridobi pristanek beogradske občine. Nasprotno občina ni hotela na to pristati.

Določen je bil dalje kredit 150 tisoč dinarjev za zgradbo cerkve v Glogovcu, ki se je leta 1925 porušila.

Na predlog pravosodnega ministra je bila sprejeta odločba o uporabi prevoznih sredstev v državnih kaznilnicah in to v sporazumu z glavno kontrolo.

Dr. Srškić je nato predložil ministrskemu svetu zahtevo Jovana Plamenca, ki hoče imeti 700.000 švicarskih frankov vojne odškodnine. Ministrski svet je to zahtevo odbil.

Nato so bila rešena še nekatera resorna vprašanja. Vprašanje rudarskih konsorcijev ni prišlo na dnevni red.

IZPRAZNITEV PORENJA ZADEVA NA TEŽKOČE.

Paris, 12. maja. Po informacijah z mednarodnih mest francoska vlada najodločnejše odklanja tezo, da bi se vprašanje vzhodnih meških trdnjav vezalo z vprašanjem izpraznitve Porenja. V francoskih krogih smatrajo, da je vprašanje nemških vzhodnih trdnjav že rešeno. Nemčiji so bile dovoljene koncesije že s tem, da je primorana porušiti samo nekatere trdnjave.

JUŽNA IN SREDNJA AMERIKA PROTI WASHINGTONU.

Berlin, 12. maja. Iz Buenos Airesa javljajo, da so zastopniki Hondurasa, Guatemale, Perua, Nikaragve in Argentine sklenili ameriško kontinentalno zvezo, ki naj privede do lige neodvisnih ameriških držav. Tej ligi bi se pridružile tudi one države Južne in Srednje Amerike, ki stoje sedaj pod pokroviteljstvom severnoameriških Zedinjenih držav.

PRED SKLENITVIJO TRGOVINSKE POGODBE Z NORVEŠKO.

Beograd, 12. maja. V najkrajšem času se imajo baje začeti pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med našo državo in Norveško.

RIMSKI SENAT SE SESTANE ŠELE 27. T. M.

Rim, 12. maja. Senat in zbornica se ne sestanejo še 18. t. m., kakor je bilo napovedano, temveč šele 25 ali 27. t. m. To zasedanje bo trajalo kakih 10 dni.

LEP ARHIMANDRIT!

Budimpešta, 12. maja. V Budimpešti je pravoslavna cerkev odpovedala arhimandritu Arhamidesu zaradi njegovega življenja službo in hkrati tudi stanovanje. Zahtevala je, da se izseli, ker se arhimandrit ni hotel izseliti, je bila poklicana policija, ki je izvedla deložacijo.

konferenco novinarske Male antante. Delegaciji odpotujeta preko Zagreba ob 10.30 dopoldne in nadaljujeta pot danes preko Leobna v Prago.

PODONAVSKA KONFERENCA V BUKAREŠTI.

Bukarešta, 12. maja. Letošnja donavska konferenca se bo vršila 18. t. m. v Bukarešti. Predsedoval bo italijanski delegat. Navada je, da država, katere delegat predseduje konferenci, pošlje v kraj, kjer je konferenca, dve ali tri vojne ladje. Tako sta 8. t. m. prispeli v Constanza dve italijanski torpedovki. Konferenci se udeležijo delegati Jugoslavije, Rumunije, Bolgarije, Češkoslovaške, Italije, Avstrije in najbrž tudi Madjarske.

BOLGARI UPAJO NA ODPRAVO VOJNE KONTROLE.

Berlin, 12. maja. Iz Sofije javljajo, da se tam na podlagi izida preiskave, ki jo je izvedla mednarodna vojaška kontrola, nadejajo, da bo veleposlaniška konferenca tudi v Bolgariji ukinila vojaško kontrolo.

UREDITEV MADJARSKIH DOLGOV V ITALIJI.

Budimpešta, 12. maja. Baron Josip Szterenyi in Zoltan Kallay sta odpotovala na Reko in v Rim, da po nalogu madjarske vlade uredita vprašanje vojnih in predvojnih dolgov med Italijo in Madjarsko.

Nov položaj na Hrvatskem.

Na Hrvatskem se opaža že dalje časa veleznanimiv političnem preokret.

Kakor znano, je začel takoj po vojni Radić svojo politično akcijo razvijati v velikem obsegu in je zaradi tedanjih neurejenih političnih in gospodarskih razmer in pa s svojimi političnimi gesli o hrvatsstvu in republikanstvu dosegel sijajne uspehe ne samo med kmeti, ampak tudi med inteligenco v mestih, kjer človek ne bi bil nikdar pričakoval kakšnih uspehov za čisto stanovsko kmečko stranko. Da so se tudi mesta odločila za Radića, je brez dvoma treba pripisovati Radićevi agitaciji s hrvatsvom, ker je tedaj večina hrvatskega mestnega prebivalstva stala proti Beogradu in borbi ali iz državno-pravnih ozirov (inteligenci) ali iz gospodarskih razlogov (velekapital, industrija in trgovina). Tudi večina hrvatskih listov je podpirala Radića in njegov pokret leta in leta zgolj iz nacionalnih in provincialno gospodarskih motivov, ker se za socialno jedro njegovega kmečkega pokreta ni zmenila ali pa ga sploh ni opazila in še manj razumela. Ker pa smo Slovenci vajeni presojati razmere na Hrvatskem večinoma le po tem, kar in kakor pišejo hrvatski listi, ni čudno, da se je tudi v Sloveniji ukoreninila vera, da je Radićev pokret nacionalno-kmečki — ergo po terminologiji naših Jugoslovancev »separatističen«, glede vprašanja monarhije in republike pa državno-praven — ergo veleizdajalski.

To naziranje o Radiću in njegovem pokretu pa se je začelo v najnovejšem času temeljito izpreminjati. Izpremembo pa je povzročilo Radićevo držanje v zagrebški oblastni skupščini.

Proračun zagrebške oblastne skupščine je odkril pravo jedro takozvane »radićevščine« jako naglo in to tako jasno, da je kar čez noč nastopil in držanju hrvatskega mestnega prebivalstva napram Radiću popoln preokret. Proračun zagrebške oblastne skupščine nalaga — če bo odobren — mestnemu prebivalstvu ogromne dajatve, ki pa gredo skoro vse v korist kmečke okolice, da za mestno prebivalstvo skoro nič ne ostane. V proračunski razpravi je Radić vrhutega še krepko obrcal velebanke in velepodjetja in jih označil kot največje škodljivce kmečkega stanu. Sedaj šele so se hrvatskemu mestnemu prebivalstvu odprle oči, da je začelo spoznavati, da se je Radićev seljaški pokret socialen pokret v najširšem pomenu, ki ga je Radić na nekem svojem sestanku označil kot »pravo seljaka na državni proračun«. Velekapital se je čez noč čutil v svojih bitnih interesih silno ogroženega in z njim vred vse, kar je z velekapitalom v zvezi in začela se je odkrita socialna borba med »mestom in deželco«.

Najnovejša poročila iz Zagreba pravijo, da se je začelo družiti proti Radiću vse mestno prebivalstvo pod vodstvom velekapitala seveda. Naravno, da so se tej akciji pričeli pridruževati tudi drugi politični protivniki Radićevi, kakor federalisti, pučkaši, hrvatski klerikali, nikševci itd., čeprav niso po svojih programih ravno velekapitalistično na-

vdahnjeni, ampak zasledujejo povsem druge cilje. Prvi uspehi te skupne akcije se je pokazal v Brodu, kjer so rešili radićevci pri občinskih volitvah le še pet mandatov, nasprotniki pa so jih dobili 12. To kaže, da je borba med socialnim programom radićevščine in velekapitala v polnem jeku in teku.

Proces, ki se odigra danes na Hrvatskem pred našimi očmi, je silno interesanten. Mi vidimo, da so se državno-pravni in kulturni programi začeli umikati in izginjati na celi črti pred velikim socialnim vprašanjem. Boj med hrvatsvom in srbsvom, med framašoni in katoliki stopa v ozadje pred vprašanjem, kdo bo gospodaril z javnim denarjem, ali kmet ali »pokvarena gospoda«, da govorimo v Radićevem narečju.

Ni samo interesanten ta proces, ampak tudi popolnoma naraven. Hrvatstvo se v narodni državi za njihov obstoj ni treba več bati. Ravno tako tudi hrvatski verniki vseh veroizpovedi niso v svojem verskem čustvovanju nikjer ogroženi, ker vsak lahko po svoji volji svobodno opravlja svoje verske dolžnosti. Vse to potiska kulturno-bojna in narodna vprašanja daleč v ozadje in na plan stopajo veliki socialni problemi današnje dobe, ki se v agrarni deželi kakor je Hrvatska ne more pojavljati v obliki komunizma ali kakšne druge »proletarske« delavske struje, ampak najbolj izrazito le v nasprotju med mestom in deželo.

Ni dvoma, da se bodo razmere slično začele razvijati tudi pri nas v Sloveniji, kjer bo to vprašanje zaradi naše precejšnje industrializacije sicer nekoliko bolj komplicirano kakor v sosedni Hrvatski, ampak jedro bo ostalo isto. Tudi pri nas je tako, da nihče nikogar ne sme in faktično tudi ne more ovirati v izvrševanju njegovih verskih dolžnosti. Zato je klic »vera je v nevarnosti« danes pri nas pač že nekoliko neumesten. Tudi nacionalno geslo v narodni državi nima več listega pomena kakor nekaj, ko so gospodovali v deželi Nemci. Imamo pa celo vrsto nerešenih gospodarskih vprašanj in tudi pri nas stopajo, če smemo soditi po raznih znakih, vedno bolj v ospredje nasprotstva med mestom in deželo, in med velekapitalom in delavstvom.

Tu stoji naše dosedanje politične organizacije pred težkimi problemi. Največja slovenska politična organizacija hoče združevati mesto, kmete in delavce. Druga najmočnejša organizacija, SDS, špekulira tudi na naklonjenost inteligence, kmetov in delavcev pod »napredno« krinko. Ali se bo to dalo trajno vzdrževati? Priznamo, da hodi velekapitalist ravno tako rad in lahko v cerkev ali pa na sokolske vaje, kakor njegov hlapec ali delavec, ampak kljub temu bo ostalo res to, kar je že danes res, da leži že v stvari sami, da hoče plačevati kapitalist vedno manjše plače, delavec pa vršiti vedno manj dela. Tega spora verska načela doslej v praksi še niso rešila in tudi sokolske vaje ne, misliti pa bo treba tudi na to.

J. P.

„Obzor“ o slovenskem naprednem bloku.

»Obzor« od 11. maja piše: »Današnji ljubljanski časopisi se bavijo večinoma z vestmi, ki izvirajo iz beograjskih listov o osnovanju takozvane »Napredne fronte« v Sloveniji, za katero se zavzemajo zlasti slovenski samostojni demokrati v nadi, da se prirejajo do oblasti. Kakor je vaš dopisnik že pred nekoliko dnevi javil, je prišel do akcije dr. Žerjav, časopisna akcija v Beogradu pa izvira verjetno iz sodelovanja dr. Žerjava in dr. Kramerja, ki se je te dni mudil v Beogradu, torej s strani dveh odličnih članov samostojno demokratske stranke. Dr. Žerjav operira napram beograjski javnosti, ki o razmerah v Sloveniji nima niti pojma, z nekimi političnimi firmami in raznimi strankami, ki bi eventualno vstopile v ta blok, hkrati pa ne pove, koliko volilcev reprezentira vsaka od omenjenih političnih firm. Zelo interesantna je vest današnjega »Slovenca«, ki poroča, da je predsednik vlade Velja Vukičević energično izjavil, da so vse vesti, da je on lansiral idejo »Napredne fronte«, brez vsake podlage in da bo energično nastopil proti vsakemu, ki zlorablja njegovo ime za svoje politične svrhe.

Politične vesti.

— Tudi »Narodna politika«, glasilo hrvatske pučke stranke, kliče katoliške na okup. Priznati moramo, da je tu klic: katoličani skupaj!, vse bolj razumljiv. Zakaj hrvatska pučka stranka je danes na Hrvatskem v silni manjšini, saj si je na Hrvatskem pri oblastnih volitvah pridobila le v posameznih oblastnih mandatov. Zato je jasno, da bi mogla hrvatska pučka stranka silno napredovati, če bi se pričeli katoliki na Hrvatskem politično organizirati. In morda je danes katoliško geslo še edino geslo, ki more škodovati Radiću. Zato razumemo, če se hrvatski pučkaši tega gesla poslužujejo, čeprav smo mnenja, da bi mogli napredovati tudi vsled svoje organizacije, ki se dejansko stalno spopolnjuje. Za našo SLS pa je stališče drugo. S proklamirano slovenske fronte je zavzela najširše možno stališče in geslo: katoličani skupaj, pomeni dejansko umik na ožje stališče. Pri tem pa je najbolj odločilno to, da ima SLS v Sloveniji že večino naroda za seboj in da mora zato hočeš nočeš voditi slovensko politiko, če noče zapraviti narodnega zaupanja. Pogoji na Hrvatskem in v Sloveniji so čisto drugačni in kar je za šele vstajajočo pučko stranko primerno, ni priporočljivo za legitimno zastopnico slovenskega naroda. — In tega mnenja nismo samo mi, temveč tudi vplivni krogi iz vodstva SLS.

— Program sestanka Male antante. Agencija Ullstein poroča iz Beograda: Od septembarskega sestanka Zveze narodov dalje so se politične razmere v Srednji Evropi temeljito

Zakaj se snuje »Napredni blok« v Ljubljani? Na to vprašanje je zelo lahko odgovoriti, če se pregleda popis onih oseb, ki so bile in so še danes interesirane pri »Slavenski banki« ter obenem popis onih oseb, ki se tako zelo zavzemajo za »Napredni blok«. To potrjuje tudi govor dr. Korošca na seji vodstva SLS, kjer je dejal: »Res je, da se vsaj nekateri krogi okrog »Slavenske banke« silno trudijo, da dovedejo svoje prijatelje v vlado.«

V resnici torej ne gre pri osnovanju »Naprednega bloka« v Sloveniji toliko za borbo proti klerikalizmu v Sloveniji, kakor trdijo samostojni demokrati, temveč glavno za reševanje raznih oseb.

Kakor je izvedel vaš dopisnik z druge strani, akcija z »Naprednim blokom« ne bo uspeła, ker največja antiklerikalna skupina v Sloveniji, ki bi prišla v poštev, namreč radićevci, odločno odklanjajo vsako sodelovanje z dr. Žerjavom in bo jutri izšla v njihovem glasilu tudi posebna izjava o tem. (Kar se je tudi že zgodilo. Op. ured.)

izpremenile. Ta izprememba je nastala zlasti radi tega, ker je nastopila fašistovska diplomacija in postavila Malo antanto pred povsem nove politične probleme. Mala antanta je bila osnovana z namenom, da brani določbe Trianonske mirovne pogodbe, za tem pa je Mala antanta razširila svoje cilje v toliko, da so vse tri države, ki tvorijo Malo antanto, stremele za tem, da nastopajo na istem stališču napram raznim srednjeevropskim vprašanjem. Mnogokrat je naletela Mala antanta na težkoc, tako da so se čisto in vztrajno širili glasovi o njenem razpustu. Medtem pa je potovanje grofa Bethlena v Rim ponovno ojačilo Malo antanto in na dnevnem redu konference v Joachimovu bodo eden glavnih predmetov diskusije konvencije, sklenjene v Rimu med Mussolinijem in Bethlenom. Po ukinjenju vojaške kontrole v Madjarski, mora zahtevati Mala antanta druge garancije, da se določbe Trianonske mirovne pogodbe skrupulozno izpolnjujejo. V Joachimovu se bo obravnavalo tudi vprašanje monarhizma, zlasti pa stremenje nadvojvode Albrehta, da se dokopje do madjarskega prestola.

— Strokovni svet zunanjega ministrstva. Beograjski politični krogi trdijo, da se v najkrajšem času izvoli strokovni svet zunanjega ministrstva ki bi dogovorno z ministrom Marinkovićem in ministrskim svetom proučeval važne probleme zunanje politike in bi izrekal o njih svoje mišljenje. Zelo verjetno je, da v ta odbor vstopijo predstavniki vseh po-

litičnih skupin, naravno le za zunanje zadeve sposobni ljudje. Odbor bi se osnoval, kakor trdijo krogi, ki so vladeli zelo blizu, takoj po povratku Marinkovića iz Češkoslovaške.

— Pred razpustom skupščine? Beograjske »Novosti« pišejo: Tekom tega tedna odputuje, po mnenju političnih krogov, ministrski predsednik Velja Vukičević h kralju, da ga podrobno informira o dosedanjem delu. Kakor trdijo, bo do tega trenutka imel že pripravljeno listo ministrov iz drugih skupin (eventualno Pribečevića ali Korošca) ter bo dobila tako izpopolnjena vlada tudi volilni mandat. Volitve bi se vršile potem v najkrajšem času. Sedanja skupščina se sploh ne bo več sestala. Politični krogi, ki so blizu vladi, trdijo, da bo sestavljen Vukičević po svojem povratku že izpopolnjeno volilno vlado in da bo ukaz o razpustu sedanje skupščine objavljen že takoj po njegovem povratku, hkrati pa bodo razpisane volitve, ki bi se vršile meseca septembra, tako da bi se nova skupščina sestala že meseca oktobra. Ni še točno znano, kdo vstopi v vlado in katere portfelje bo zavzel, toda z demokratske strani se naglašajo gotovost, da dobe prometno ministrstvo. Ravno tako bo v vladi nekaj ministrov brez portfelja, Ninko Perić pa bo najbrže postal notranji minister, ker so o njegovi nepristranosti prepričani vsi in upajo, da bo de facto mogel izvesti svobodne volitve. — Beležimo vest le kot kronisti.

— Interpelacija gospoda senatorja Schanzerja. Senator Schanzer je vložil na Mussolinija interpelacijo, v kateri sprašuje italijanskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra, kako izvršuje jugoslovanska vlada določbe šentmarjetske pogodbe, ki jo je Schanzer podpisal kot tedanji zunanji minister Italije. On zato pozna te pogodbe dobro in zato ve, da jih je Jugoslavija štirikrat kršila in sicer: 1. vsled tega, ker se v 50 km širokem območju in obrežnem pasu tujcem, torej Italijanom, ne sme prodati nobeno posestvo. 2. Ker sta bili zatvorjeni italijanska šola usmiljenih sester v Splitu in italijanska šola v Trogiru. 3. Ker je bila razpuščena Lega nazionale, in 4. ker se ne dajejo Italijanom koncesije za industrijska podjetja in otvoritev trgovin. — Interpelacija g. Schanzerja je seveda od g. Mussolinija naročena, da bo imel priliko na široko govoriti o jugoslovanski neiskrenosti. G. Mussolini si morda domišlja, da bo z očitki o neiskrenosti Jugoslavije prikril lastno neiskrenost. Pred leti bi morda to tudi dosegel, toda sedaj ne več, ker si je evropska javnost že ustvarila svoje mnenje. — Kar se pa tiče očitkov g. Schanzerja samega, pa je treba pripomniti to-le: Določba o nedovolitvi prodaje zemlje tujcem v 50 km obrežnem pasu je čisto ista, kakršno je izdala pred tem Italija. Če je bila pri nas kaka italijanska šola zatvorjena, potem se je pač to zgodilo iz tega vzroka, ker ni bilo pri najboljši volji niti toliko otrok, kolikor jih je potrebnih za en šolski razred. Lega Nazionale pa je izrazito protidržavno društvo in ni na svetu države, ki bi mogla trpeti tako društvo. Očitek glede koncesij je enako prazen. Kadar naši ljudje nimajo za živeti, vendar ne bomo dajali kruha tujcem. — Pa kaj, ko bi mi malo obrnili kopje? Kje pa imajo Slovenci v Primorju še kako svojo šolo in vendar je Jugoslovancev v Primorju nad pol milijona, vseh Italijanov v Dalmaciji pa komaj 10.000! — Niti najbolj lojalno pevsko društvo ni v Primorju varno pred razpustom, g. Schanzer pa se razburja, ker naša država ne dela tega samomora, da bi trpela proti njej delujoče društvo. — In poglavje o koncesijah. V Italiji niti italijanski državljani ne dobe koncesije, če niso pri fašistično dobro zapisani, g. Schanzer pa se razburja, če mi ne dajemo tujim državljanom kar brez vsega vse močnejše koncesije. Silno prazno je vprašanje g. Schanzerja in naj prirede fašisti v italijanskem parlamentu še tako teatralno komedijo o upravičenosti Schanzerjeve interpelacije. Svet ve, kako stoji stvar in fraze ne učinkujejo več.

— Pomembna rumunska sodba o našem sporu z Italijo. Urednik liberalnega lista »Dimineata« je objavil članek o Albaniji. V tem članku pravi, da je Albanija bila vedno nevarnost za mir. Sedaj se bori Italija in Jugoslavija za gole albanske gore. Odnosaji so tako napeti, da je edin izhod iz pregrete atmosfere eksplozija. Jugoslavija trdi, da je s Tiranskim paktom kršena samostojnost Albanije, ker je ta prišla pod italijanski protis Tiranskim paktom kršena samostojnost Albaniji naperjena sama proti Jugoslaviji. Italija pa taji, da bi pripravljala oboroženi udar v Albanijo proti Jugoslaviji. Na kateri strani je resnica? »Dimineata« podata kot odgovor poročilo dopisnika »Vossische Zeitung« dr. Campuerja, ki je osebno prepotoval Albanijo in ki je videl, kako silno utrjuje Italija otok Saseno pri Valoni, da je postal Saseno že pravi Gibraltar za Sredozemsko morje. Kar se tiče italijansko-jugoslovanske konflikta, pravi »Dimineata«, da bodo vse evropske države razven Anglije odobraval stališče Jugoslavije, ker ona ni ekspanzivna in ne išče tujega ozemlja, temveč je samo oprezna, ker kdo ve, kaj pripravlja Mussolini za albanskimi mejami!

— Kraljevo vprašanje na Madjarskem še ni aktualno. Bivši madjarski zunanji minister dr. Gratz piše v »Wiener Sonn- u. Montagszeitung«: Vse v zadnjem času razširjene vesti o kraljevem vprašanju na Madjarskem so po mojih informacijah brez vsake podlage. Po mojem mnenju je popolnoma izključeno, da bi bilo kraljevo vprašanje na Madjarskem, da bi katerikoli obliki rešeno, kvečjemu, če bi prišlo v evropski politiki do naravnost prenesljivih sprememb. Madjarska vlada in zlasti grof Bethlen bi sprožili to vprašanje, ki silno otežkojuje konsolidacijski proces na Madjarskem, samo tedaj, če bi bila njegova rešitev že tako dozorela, da bi se vprašanje rešilo avtomatično, kar samo od sebe. Dokler pa je na krmlu sedanja vlada, je pričakovati rešitev kraljevskega vprašanja le po zelo skrbnih in najobsežnejših predpripravih.

— Italijanska blamaža v Ženevi. Italijani so doživeli na svetovni gospodarski konferenci težak diplomatski poraz. Uporabili so vsa sredstva, da bi preprečili izvolitev bivšega nemškega ministra Hermesa za predsednika poljedelskega odbora. Nato so ostale države soglasno izvolile za predsednika jugoslovanskega delegata prof. dr. Otona Frankega, kar je Italijane zelo neprijetno zadelo.

— Svetovna gospodarska konferenca. Delo posameznih komisij svetovne gospodarske konference brzo napreduje in bo delo vseh treh komisij končano najbrže še v soboto ter bo njihovo poročilo predloženo prihodnji teden plenumu. Pri industrijski komisiji so prišli že tik do zaključka, zlasti ker se je pokazalo, da se najbolj važni problem, to je vprašanje kartelov, ne da rešiti na tej gospodarski konferenci. Težišče vse konference je v trgovinsko-politični komisiji. Obravnava se pred vsem vprašanje svobodne trgovine in problem odprave vseh uvoznih in izvoznih ovir. Izgleda je že v vseh podrobnostih načrt mednarodne konvencije, ki se tiče odprave teh ovir. Pri ostalih pogajanjih ni bil dosežen nikak sporazum med zastopniki posameznih držav. Predlog francoske delegacije, da se odpravijo vse izvozne carine, je naletel na odpor s strani posameznih zastopnikov. Glavni predmet pogajanj trgovinskih komisij tvorijo seveda ona vprašanja, ki se nanašajo na carinsko, tarifno in trgovinsko politiko. Stremjenje, da se postavijo tu gotova splošna načela, po katerih bi se ta vprašanja reševala, še ni doseglo svojega cilja.

— Pogajanja med Francijo in Nemčijo. Kakor poročajo iz Pariza, je imel svetnik nemškega poslanstva v Parizu Rietz ponovno razgovor z Briandom. Po seji ministrskega sveta je izjavil francoski zunanji minister novinarjem, da se je razgovor nanašal izključno na reševanje vseh vprašanj med Nemčijo in Francijo, ki so bila radi bolezni nemškega poslanika še nerešena. Končno je Briand izrečno naglasil, da povodom svojega obiska Rietza vprašanje poreskega problema ni bilo načeto.

— Nemčija ni za revanšno politiko. Nemški zunanji minister Stresemann je imel v svojem volivnem okraju velik političen govor. Med drugim je v svojem govoru naglasil, da Nemčija odklanja tudi vsako misel na revanšo. Moje ime, je dejal Stresemann, je tako ozko zvezano z nemško zunanjo politiko v zadnjih letih, da ne bi ostal niti minuto zunanji minister, če bi se ta politiko le v najmanjši meri izpremenila. Kar se tiče Poljske, more biti ona popolnoma sigurna z ozidrom na pakt v Locarnu.

— Pred popolnim preobratom na Kitajskem? »Times« poročajo iz Šangaja: V pričakovanju, da je vlada nacionalistov v dolini Jangtsekianga pred popolnim polomom, se pripravljajo severne čete k pohodu na jug. Sunčanfeng, podpoveljnik Čangsolina, bo v kratkem zavzel Hankov. Čangčungčang bo napadel Čangkajšeka v Nankingu in celo general Vupejfu se pripravlja k napadu na južne čete.

— Dogodki na Kitajskem. Kakor poročajo iz Londona, severne kitajske čete zopet napredujejo proti jugu in je Čangcolinova armada že zavzela provinco Honau. Pomožne čete so zavzele del železniške proge pri Lionu. 160 km severno Hankau ter zaplenile pri tem propagandni vlak Kuomintang ter usmrtille vse njegove potnike. Čangkajšek je moral opustiti svoj pohod. — Po poročilih iz Pekinga niso mogli tamkajšnji sovjetski konzularni nastavljenici obiskati aretiranih zastavljencev »sovjetskega poslanstva«, kar je povzročilo resno bojazen za njihovo usodo. Aretirani ruski podaniki, med katerimi je tudi Borodinova žena, so bili izročeni kitajskim sodiščem.

ITALIJANSKI TRENTICI SOVRAŽIJO ITALIJO.

Čudne reči pišejo in pripovedujejo Nemci o Italijanih v Poadiju. Poglejmo, kaj piše prof. dr. Wilhelm Rohmeder v listu »Der Nordenbrunnen« za mesec maj t. l.:

»Govoril sem o italijanski govorečem prebivalstvu južnega Tirolskega in ne o Italijanih. To sem storil namenoma in z dobrim razlogom. Kajti velika večina južnih Tirolcev so nemškega pokolenja in raetoromani (ladinci), katerim je bila italijanska vsiljena proti njihovi volji po uradih, cerkvi in šoli. To niso Italijani in tudi nečejo to biti. Tiroleši noi siam, ma non Italiani. Parliamolo italiano, ma slamo Tedeschi. (Tiroleci smo, pa ne Italijani. Govorimo italijanski, pa smo Nemci.) Take in enake govornice more slišati vsakdo, komur se zaupajo. Oni sovražijo regnicole (Italijane iz kraljestva). Resnični Italijani med njimi so jako redki.«

Tudi na Primorskem se dogajajo take reči, in veliko jih je, ki na skrivaj enako govore. Furlani so že od nekdaj sovražili Italijane, in pogosto so zmerjali svoje italijanske sode z: »Mostro di un Italian«. — Poznavalci razmer pravijo, da bi v slučaju takega plebiscita tri četrtine Furlanov glasovalo magari za Jugoslavijo.

Minoli teden se je vozil neki naš človek iz Trsta domov. V kupeju je sedel možakar kakih 60 let star s fašistovskim znakom. Toda v teku razgovora se je izkazalo, da ni v tem fašistu čisto nič fašistovskega, bila ga je sama miroljubnost in pravičnost do vseh drugorodcev. Na pripomnjo našega rojaka se mu je odkrila duša in pripovedoval je, kako da mora biti organizovan fašist, ako hoče živeti in delati svoje posle. — Za zadnjo postajo je lepo skril fašistovski znak v tobaknico, češ: tu je zdaj zrak čist, ni se mu več treba ničesar bati. — Mož fašist je tožil, kako v Italiji ni nikake svobode več in kako vladajo tam prilepenci, sami pohajči, na državo stroške. Cele trupe pobijače prejema po trideset lir na dan za pohajanje in nadlegovanje poštenih državljanov.

x. y.

Dunajsko pismo

Na Dunaju, 9. maja.

Radovednost me je gnala na prostrani trg pred slovečo Karlovo cerkvijo, kjer je bila napovedana ob polenajsti uri maša na proslavi v imenu tukajšnje podružnice **Andreas Hoferbunda**, in to v dokaz velike ljubezni do sorojakov v Poadižu, ki trpe itd. Kar sem tu videl, mi je padlo slika o dobri organizaciji propagande za Nemce v južnem Tirolu.

Ze par ur pred začetkom so bili vsi trojari polni gledalcev. Uro pred začetkom so prikorakali v polni opremi Frontkämpferji, ki so imeli celo saniteto in kolesarje. Tu je vse povsem enako prejšnji avstrijski vojski. Ali te ljudi družijo danes duh maščevanja za leto 1915, ko jih je tretja zavezniška zidala in se pridružila sovražnikom. Med njimi so stari bojovníki z nešteti svetinjami, pa tudi veliko je mladine. Za njimi so prikorakali tukaj živeči Južni Tirolci v narodnih nošah, tirolski visokošolci in razna manjšinska društva. Ves ogromni trg je bil napolnjen. Tam pred oltarjem je prišel južnotirolski pater Ingelen govor o bojih Tirolcev za svojo svobodo in o junaku Andreju Hoferju. Čudno je bilo gledati in poslušati ognjevitogo govornika v duhovniškem ornatu, s kako ostrimi besedami govori proti vsakemu zatiranju narodov in posebej proti sedanjim usodi Poadiža. In ker je tudi Božja volja, da vlada pravica in človekoljubje, je ognjevit zaklical: »O Gospod, prišla je ura, da se vrši volja Tvoja. Usliši glas tu upijočih in udari s pravično roko Svojo zatiralce Tvojih nemških otrok v nesrečni Južni Tirolski itd.« — Pri slovesni maši je pel elitni pevski zbor, dostojno Dunaja. Pozneje je bilo še več govorov, ki so vsi slikali trpljenje nemških bratov itd. — Tudi ta slavnost je pokazala, da je živa nemška propaganda, ki bi mogla nekega lepega dne zanetiti požar, ki bo Italiji silno nevaren. Zato bi bilo le prav, ako bi krmljarji te države o pravem času spoznali grozečo nevarnost in krenili na pot pomirjenja razdraženih duhov.

Samo teden dni imamo do otvoritve novega Nationalrata, a še ni položaj povsem jase. Kancelar Seipel je skrbno pripravil pot do zveze strank enotne liste z Landbundovci, ki se nahajajo v prav kritičnem položaju. Oni so stranka bodočnosti, med kmečkim ljudstvom pridobivajo na škodo krščanskih socialistov, med volilnim bojem so tudi z njimi v najhujših nasprotjih, a po končanih volitvah so v škripcih, da morajo izbirati zvezo med njimi in socialisti. Ker so končno tudi oni protimarksistična stranka in zastopajo v svojih vitah interesih socializma sovražno stališče, tedaj jim ne ostane nič drugega nego da skušajo doseči modus procedendi z estalimi meščanskimi strankami. Vrh tega jih je Seipel iskal in vabil in končno pridobil za pametno zvezo. Landbundovci zahtevajo več umevanja za potrebe kmečnega prebivalstva, posebno pa carinsko zaščito domačih pridelkov. V tem pogledu so torej intipidi socialnim demokratom. Daje zahtevajo zase poljedelsko ministristvo ali vsaj državnega tajnika v tem ministristvu. Ker teh v Avstriji doslej ni, bi morali taka mesta šele ustanoviti. — Ni dvoma, da se doseže sporazum in s tem bi bila meščanska večina dovolj močna, da bi mogla vladati. Toda socialisti so zopet toliko močni, da bodo mogli preprečiti vsak poskus kakega puča.

Italijanski kralj in Mussolini — nemškega pokoljenja.

Italijani so mojstri v poitalijančevanju nemških in slovanskih krajev in osebnih imen. To naredi največkrat tako temeljito, da je nemogoče spoznati prvotno ime. N. pr. Ossengo za Ursingen, Asiago za Schlaege, Mezzolago za Moeslag, Pezzo za Petz, Brentonico za Brentenegg, Vallarsa za Brandtal, Vescovi za Bischofarn, Valvolciana za Volčjadra, Piedimonte za Podgora, Piedicelle za Podbrdo, Aurisina za Nabrežina itd. — Pri priimkih izpuščajo naše končnice ali pa dostavljajo na konci »ic«, pa je ime čisto italijansko.

Prof. Clemens Menghius v Bonnu se je maščeval in napisal razpravo, ki dokazuje nemško pokoljenje celemu številu italijanskih znamenitih mož. Tako n. pr. dokazuje, da se je Dante imenoval Alergo po germanski materi, Tizian Vecello je dobil svoje ime po nemškem Wezilo, Wetzel, — tako Gonzaga, Della Scala itd.

Italijanska kraljevska rodbina je nemškega pokoljenja. Humbert Weisschand je bil iz

proti republik in tudi proti kardinalnim točkam svojega programa. S carinami na žito, živino in zemeljske pridelke ne bo torej nič, enako z odpravo najemniškega varstva. Doba kompromisov bo znak prihodnje vlade v Avstriji.

V soboto je bila slavnostna otvoritev razstave »Dunaj in Dunajčanje«, o kateri sem v »Narodnem Dnevniku« že obširneje poročal tekotem priprav in bom še poročal, ko si jo malo bolje ogledam. Že danes pa naj zadržim, da je to silno poučna razstava, ki bi bila posebno za napredne Slovence pravi vademecum za bodoči napredek na vseh poljih kulture in socialnega dela. Naše mestne in tudi podeželske občine, naše oblastne in upravne oblasti, naša vlada bi našli tu silno veliko pobud za bodoči napredek naroda in države. Posebno veliko pozornost vzbuja Planetarium, o katerem bom obširneje poročal, kajti to je nekaj kolosalnega v napredku zvezdostanstva. Tu nam čez sto projektilskih aparatov kaže nebo nad nami v sedanjosti, preteklosti in bodočnosti. Ob raznih letnih časih in v razdobju enega človeškega rodu je nebo nad nami različno, in to se nam v pol urice pokaže na umetno napravljenem nebu. Ali tisočletja minejo, ko se na nebu pojavijo zvezde in solca in planeti in planetoidi, ki so jih nekaj ljudi opazovali ali ki so že izginili z našega obzorja še predno so naši predniki bili sposobni, so se zavedali čudežnega sveta nad nami. Vse to nam pokaže Planetarium na umetnem nebu v čudoviti resničnosti. — Danes torej le zopet opozarjam svoje rojake, ki prihajajo na Dunaj, da ne zamude te neobičajno znamenite prilike in si razstavo temeljito ogledajo.

Preteklo nedeljo so bili naši »Prosvetašči« v Dunajskem Novem mestu na grobu mučnikov Zrinskega in Frankopana, kakor leto za letom že nad tri desetletja in prej še naša akademika in druga društva. Prebivalci in mestni zastop so že tako navajeni na tak dohod gostov z Dunaja, da bi doživeli veliko razočaranje, ako bi neke prve nedelje v maju ne bilo naših gostov z Dunaja. — Tudi v nedeljo so bili sprejeti po zastopnikih mesta in meščanstva. Po maši zadostniki je bilo polaganje venca na grob in potem ogled muzeja, kjer so razne slike in tudi literatura o krvniškem obglavljenju teh dveh naših mučnikov za svobodo domovine. Potem skupen obed z govori in povratek na Dunaj.

Poročati smem ponovno, da je tu kakor med Nemci v obče neobičajno zanimanje za naša letovišča in morske kopelje. Dohod Nemcev v naše kraje bo izredno velik. Temu je pripomogel tudi zadnji polet avtomobilistov iz Nemčije preko Slovenije, o katerem se izraža nemško časopisje silno laskavo in vse vprek hvali naše ljudstvo in naše kraje. — Toda vprašanje je, ali so v naših krajih povsod pripravljene na sprejem tolikega prirastka tujih gostov? — Mnogo je pomanjkljivosti v hotelskih obratih in tudi po pre mnogih gostilnah. Preko 150 naših gostilničarjev je bilo pred desetimi dnevi na razstavi gostničarske obrti v Gradcu, kjer so videli veliko vzgledov, kako bi morali vrediti svoje gostilne brez posebnih stroškov.

A. G.

ZASTOPNIKI DELAVSTVA UJNZB V PROMETNEM MINISTRSTVU IN PRI PREDSEDNIŠTU FINANČNEGA ODBORA NARODNE SKUPŠČINE.

Dne 10. maja t. l. je intervenirala deputacija delavstva sestavljena iz zastopnikov vseh delavskih kategorij vseh oblastnih odborov Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v prometnem ministristvu, kjer jih je sprejel pomočnik ministra, kateremu so obrazložili nevzdržno stanje železniškega delavstva vsled prenizko odmerjenih kreditov za delavske mezde v budžetu za leto 1927-28.

Deputacija je bila sprejeta istega dne tudi od predsednika finančnega odbora Narodne skupščine in ga je točno obvestila o nevzdržnem stanju in neizogibni katastrofi za ustanovo in osebo, ako se ne pripozna naknadnih kreditov za mezde osebja, ki jih bo zahteval prometni minister.

Ministristvu in predsedniku finančnega odbora je bila predložena spomenica, podprta s konkretnimi dokazi, ki jo v naslednjem prišamo:

Gospodu ministru za promet, Beograd. S proračunom za leto 1927-28 predvideni krediti za delavske mezde so jako nizki.

Direkcije so izvršile razdelitev kreditov in takoj ugotovile, da so ti krediti nezadostni, pa so takoj pričele z redukcijo delavcev, skrajšanjem delavnega časa in znižanjem delavskih mezd. S tem postopkom so prizadeti skoraj vsi ročni delavci v vseh eksekutivnih edinicah.

Urnine so znižane pri posamezniku od 20 do 80% in prejemalec danes na ta način ročni delavci ne glede na družinske člane od 300 do 450 Din mesečno, računajoč v tem znižanje urnine in skrajšan delovni čas na štiri dni v tednu. Kvalificirani delavci (rokodelci) prejemalec brez ozira na družinske člane, a ker so jim znižane urnine od 600 do 1100 dinarjev mesečno.

Posebno moramo pripomniti, da prejemalec dnevnika pri prometnem oddelku dnevno od 18 do 22 Din, nekvalificirani delavci v kurilnicah prejemalec dnevno od 18 do 23 dinarjev, nekvalificirani delavci v progovni službi prejemalec dnevno od 16 do 23 Din, vse to po draginskih razredih in kakor je posamezna direkcija dosedaj vršila razdelitev kreditov in odredila urnine.

One edince, ki so odredile, da delajo delavci samo štiri dni tedensko, so znižale svojim delavcem urnino za 50% ter prejemalec ti delavci danes povprečno 300 do 450 Din mesečno.

S tolikimi prejemki so dovedeni delavci v nevzdržen položaj, ker se draginja ni niti malo zmanjšala, jim v današnjih časih ni mogoče vzdrževati sebe in svoje družine.

Kot dokaz prej navedenega nam je čast predložiti gospodu ministru nekoliko pralnih listkov, iz katerih se lahko uvidi točnost gornjih navedb. Z ozirom na vse zgoraj obrazloženo je čast Udruženju jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev prositi g. ministra sledeče:

1. Da se oblastnim direkcijam nakažejo pravočasno potrebni krediti, da bi se moglo zaposliti celotno delovno brez skrajšanja delovnega časa vsaj ono število delavcev, ki so danes v službi.

2. Da se vsem delavcem, navadnim in kvalificiranim povprečno od 24. marca t. l. urnine, ki so itak bile minimum za vzdrževanje eksistence našega delavstva. To je v toliko prej potrebno, ker se od 4. marca tekočega leta ne izplačujejo premije za kurilniške rokodelce in živi to osebo samo od urnine.

3. Da se sedanje številčno stanje delavcev več ne zmanjšuje. Smatramo, da je to absolutno potrebno, tako v interesu našega delavstva, kakor tudi v interesu same prometne službe, posebno danes, ko je potrebno nemurno delati, tako na popravilu prog kot na popravilu voznega parka, da bi mogli popopoloma pripravljene pričakovati izvozno sezono, od katere se mnogo pričakuje.

Pomočnik prometnega ministra je uvidel nevzdržno stanje in obljubil, da bo zadevo nemudoma pokrenil, da bo zahtevalo ministristvo za promet naknadne kredite, dočim je predsednik finančnega odbora izjavil, da z njegove strani ne bo ovire in bo predlog ministra za promet za naknadne kredite podpiral in s svoje strani kot predsednik finančnega odbora storil vse potrebno, da se čimprej dovoli in udeleži zahtevane kredite.

VIII. Vsesokolski zlet v Pragi leta 1926 od 12—16 maja v kino „Ljubljanski dvor“.

Prosveta.

MRAK.

Drama iz svetovne vojne v treh dejanjih, ki jo bodo vpriporili v ljubljanski drami v petek 13. t. m. ob 8. uri zvečer v korist skladu za zgradbo »Doma slepih« v Sloveniji.

Dejanje drame se vrši v strašnih dneh svetovnih dogodkov, ko so se posiljavali tisoči od svojih domov: mater, žena in deklet in odhajali... Ječalo in grmelo je vseokrog in kri je tekla po krvavih poljanah, kjer so umirali in od koder so se vračali ranjenci...

V Staničevi hiši pričakujejo, da se vrne domov mladi Vasilij. Vrne se slep. Granata mu je zasula oči in ga zagnila v večni mrak. Vendar se vrača potolažen in še poln upov, saj ga čakajo doma dobra mati, ljubljena žena kada, oči Vajin in ljubka popol sestra Jekica. Se bo že živelo. Toda komaj stopi v hišo, izve, da mu je postala v njegovi odsotnosti žena nezvesta in da je temu kriv tudi njegov oči. Zato je njegov prihod zanj in za trpečo mater še bridkejši. V brezmejni bolesti in razočaranju — zapodi Vasilij Rado iz hiše...

Vasilija pa je tugovalo srce; zato se napoti z Jekico, ki ga vodi — v sosedno vas, kamor se je preselila Rada, da jo poprosi, naj se vrne in poboljša, ker ji vse odpušča! Za njim prihiti tudi skrbna mati, z željo, naj pušči to ničvrednico pri miru, ker ona nima zanj več sreče. Kar odpre vrata Vujin, ki še vedno lazi za Rado in si jo lasti brez pravic. V Vasiliju vre maščevanje in v tem pripoje Rada pijana domov. V trpečih dušah vseh vstane vihar in v ljubosumju zadavi Vujin Rado. — S krikom: »Oči mi dajte, vid, grozno je to, grozno... tava slepi Vasilij po sobi brez pomoči... Zunaj meglen, viharjen — jesenski dan. Pretekla so leta... dom je propadel, mati umrla, Vujin obsojen na do smrti ječo. V najlepšem jutru majske nedelje — stojita Vasilij in Jekica na livadi z razgledom po rojstni dolini sama in zapuščen... Vasilij se utaplja v spominih srečnih dni. Vse cvete, vse kliče k življenju — a on brez moči, solcu nasproti, vendar ogrnjen v večni mrak...

Zopet se oglašijo po vojni zvonovi in on jih trpeč pozdravlja: »Zvonovi!... zvone in bodo zvonili še dolgo; še dolgo bo valoval njih glas preko našega domovja in naše zemlje... valoval bo kakor grmeč božji glas...«

»Dajte, ljudje božji, dajte slepcu siromaku, ki ne vidi ne solca ne lune...«

Čisti dohodek predstave je namenjen za zgraditev »Doma slepih«.

Tragično usodo slepega Vasilija igra: gospod Gregorin; oči Vujima: gospod Skrbnišek, ki dramo režira; ženo Rado igra: gospa Juvanova; mater: gospa Rakarjeva; Jekico gospodična Juvanova ml.

Kuratorij slepcev uljudno vabi, da cenj. občinstvo poseti polnoštevilno to predstavo in tako pomaga najbednejšim med bednimi.

»ČAS«.

Izšel je 4. letošnji zvezek »Časa«. Vsebinsko je sledeča: I. Razprave: Beethoven. — Dr. J. Mantuani. — II. Pregledi: Narodne manjšine v Nemčiji. — Jan Skala-Lužičan. — Action Française (1. članek). — Dr. J. Fabijan. — Union catholique d'études internationales. — Dr. J. Fabijan. — Propagandno delo francoskih katoličanov. — Dr. L. Sušnik. — Pregled novejšje pedagoške literature. — Dr. F. Cibej. — III. Slovestvo: Grivec: Slovanska apostola sv. Ciril in Metod. — Dr. J. Debevec. — Razprave III. — J. Solar. — Slovensko slovestvo. — J. S. — Millet: Le traitement articulaire du groupe occlusive nasale. — J. S.

KRATKE VESTI.

Grška vlada je zaprosila angleško vlado, da pošlje posebno komisijo, ki bi reorganizirala grško orožništvo.

Po še nepotrjeni vesti protifašistovskega lista »Liberté« je bil izvršen na ministra Fedele-a iz sasede revolverjski atentat in je bil Fedele težko ranjen.

Na občnem zboru nemške soc. dem. stranke na Češkoslovaškem je bila izražena želja po najožjem sodelovanju s češko soc. dem. stranko. Navzoči delegat češke soc. dem. stranke je zato nazval občni zbor kot historičen dan za vse delavstvo na Češkoslovaškem.

»Stahlhelmtage« v Berlinu je končal s popolnim neuspehom in nekateri berlinski listi pišejo, da se Berlin požvižga na fašiste. Metoma je prišlo do spopada s komunisti in je bilo več nemških fašistov ranjenih.

Ford in njegov sistem

Ford se ne omejuje samo na filizofijo industrije, temveč se spušta tudi na polje družabnih problemov in skuša najti pot, da jih reši. Tako pravi: »Dandanes imamo že dovolj zadostno preizkušnih idej, ki bi spremenjevale v dejstvo, iztrgale svet iz njegove tope in lene revščine in zagotovile življenjske potrebe vsem, ki imajo voljo delati. Le stare, preživele tradicije stojijo tem novim idejam na poti. Svet se daje sam v okove, zakriva oči in potem se izprašujejo ljudje, zakaj ne gre naprej... Mi živimo v veliki dobi, ki bo spremenila boj za življenje v uživanje življenja... Smatram brez vsega za možno, da se odstrani revščina, kakor tudi posebni privilegiji... Mi smo na tem, da odrastemo oboževanju posesti. Bogastvo je prenehalo biti odlikovanje... Danes smo v znanosti produktivne že tako daleč dospeli, da lahko vidimo dan, ko se bo vršila produkcija kot tudi distribucija po tako eksaktnih metodah, da bo plačan vsak po svojem znanju in prihodnosti...«

»...Zdravilo proti revščini ne leži v malenkostnem štedenju, temveč v boljši produkcijski metodi... Štedenje je tudi zapravljanje.

nje, ker kapital vsled neuporabe gnije... Mnogo ljudi je prej pripravljeno revni rodbini pomagati, kot pa se baviti resno s problemom, da se odstrani ubožstvo. Za poklicno dobrodelnost ali kakršnokoli poslovno humaniteto nimam nobenega smisla... Poklicno izvrševana dobrodelnost ni samo brezčutna, temveč prej rani kot pa pomaga. Ponižuje one, ki sprejemajo, in otopi njih samospoštovanje... Dobrodelnost ni vodila nikdar do trajne rešitve. Dobrodelna organizacija, ki si ni stavila cilja, da postane nepotrebna, ne služi v resnici...«

»...Mi smatramo (Fordove tovarne namreč. Op. pis.) za svojo industrijsko dolžnost... ljudem pripomoči k temu, da si sami pomagajo. Takozvana dobrodelnost je čisto navadna oblika kajenja samemu sebi, ki pod pretravo pomoči v resnici samo škoduje. Kdor deli miloščino in preskrbi zelo poceni neke vrste zadoščenje, ker ga smatrajo ljudje za prijaznega in velikodušnega moža. To ni bilo samo na sebi brezpomembno, če se ne bi s tem mučilo prejemnikov miloščine. Ako kdo da komu enkrat nekaj za nič, povzbuhi s tem človeka h poskusu dobiti tudi od drugih nekaj za nič. Dobrodelnost ustvarja lenuhe in med bogatim in revnim trotom ni nobene razlike. Oba obtežujeta produkcijo...«

»...Vsako resnično pomanjkanje na stva-

reh, potrebnih za življenje — ne mislim na fiktivno pomanjkanje, ki izvira iz pomanjkanja zvenketajočega denarja — se da izvajati iz pomanjkljive produkcije. Iz pomanjkljive produkcije nastane le preveč pogosto vsled pomanjkanja znanja glede tega, kaj in kako naj se producira... Dana je možnost delavne sile, produkcijo, razdeljevanje in plače tako organizirati, da dobi vsi udeleženci pravičen delež, določen po eksaktnih metodah... Sredstva za produkcijo so dana, ampak ta sredstva so večja kot možnost konzuma; na tem svetu ne bo vladal prej mir, dokler se ne bo možnost konzuma povečala in vzpostavila ravnotežje v možnosti produkcije. To ravnotežje pa je ustvarljivo šele potem, ko se nadomesti motiv profita z motivom plače... Edina pot, da se izogne revščini, leži v delu. Svet je poskušal vse, samo ne dela. In najvažnejše delo je v upravi... Pot v podjetništvo pelje skozi vrata dela...«

»...Ne glede na slabosti naše človeške narave je mogoče gospodarski sistem tako urediti, da izgubi egoizem, če je že neodpravljen, vsaj sredstva za povzročanje nepravilnosti v gospodarskem življenju... Fordove tovarne — jaz sam — niso napravile nič drugega kot da so skušale dokazati, da je obča korist nad dobičkom in da pomenijo vsa podjetja, ki svet bogate, plemeniti poklic...«

»...Denar je le toliko koristen, kolikor praktično dokaže, da si pridobi vsako podjetje pravico do življenja le s svojim delom, da mora dati javnosti vedno več, ko ji vzame in da mora prenehati, ako nimajo pri tem koristi vsi udeleženci. To sem dokazal z avtomobili in traktorji. To pa hočem dokazati še z železnico (pisano leta 1922. Med tem je to že dokazal. Op. pis.) in drugimi v službi splošnosti stoječimi zavodi — in sicer ne v svoje osebno zadoščenje in tudi ne zato, da bi s tem služil denar. Sicer pa je popolnoma nemogoče, da se pri uporabi teh načel ne bi zaslužilo še več denarja, kot sedaj, če bi bil dobiček glavni namen. Hočem dokazati, da se mi vsi lahko obogatimo, da mi vsi lahko z zvišanjem udeleževanja vseh podjetij lahko boljše živimo. Revščina se ne da spraviti s sveta z nobeno golo formulo, temveč le s trdim, racionalnim delom. V resnici predstavljamo le preizkuševalno postajo, ki naj dokaže resničnost orisanega načela. Da pri tem zaslužimo denar, je le daljši dokaz za pravilnost našega načela. To je argument, ki prepušča brez velikih besed...«

Tako izgleda filozofična in poslovna stran Fordovega sistema. Glavni smisel sistema pa je v produkcijskih metodah.

(Dajto prib.)

»Deklaracija, ki sem jo moral podpisati pri bukreščanski varnostni policiji (sigurnosti), je plod te policije in vsebuje veliko neresničnih navedb. Podpis mi je izsiljen z mučenjem in z grožnjo z umorom, ker je radi tega neveljaven in ničevit!«

France Veber:

Idejni temelji slovanskega agrarizma.

Programatična socialna študija. Izdala in založila »Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani«. 1927. XIX + 335 str. Cena broš. 45, vez. 60 Din.

Pričujoče delo hoče pokazati temeljno strukturo človeške družbe in sicer iz dveh vidikov: Prvi vidik se tiče temeljnih elementov človeške družbe, drugi pa vprašanja, kako ti elementi drug drugega pogajajo, drug na drugem slone ter se drug iz drugega razvijajo. Pri tem je osnovna črta vsega dela ta, pokazati, kako je človeška družba v najširšem in najožjem pomenu besede v obojem pogledu, t. j. ker se tiče njenih elementov in kakor tudi njenega razvoja, zgrajena na zajednici zemljedelskega sloja kot oni zajednici, katere edina harmonično veže vse ostale diferenciacije socialnega razvoja človeškega.

V tem stiku avtor predvsem prikaže kot temeljne elemente človeške družbe petorico socialnih zajednic, kakor se javlja v družini, narodu, sloju, družbi in državi. Z izkazom te petorice kot petorice temeljnih edinic vse te človeške socialnosti je podal avtor takorekoč človeške celokupne človeške družbe, prvo avtomatno celokupno človeške družbe, ki naj ta pojav raziskuje na enak način, kakor je delala in še dela to takozvana anatomija v ožjem pomenu besede na — človeškem telesu. Ne moremo v okviru tega referata navesti vse podobne in tudi z najrazličnejših drugačnih vidikov zanimive posamezne avtorjeve argumente za njegovo končno tezo, tu nas zanima le ta teza sama, namreč da je človeška družba v najširšem pomenu besede resda zgrajena na petorici družine, naroda, sloja, družbe (v ožjem pomenu besede) in države. Avtor podaja točne definicije vsake izmed teh edinic in obenem podrobno prikazuje, kako nahajamo med njimi samimi čudovito zakonito razmerje, ki se javlja v tem, da je trojica sloja, družbe in države končno zgrajena na dvojici — družine in naroda.

Ko je avtor tako pokazal načelne sestavine vse človeške medsebojnosti, v nadaljnjem prikazuje načelno razvojno medsebojno razmerje med posameznimi elementi človeške družbe in prihaja tem potom s pomočjo izvajanja, ki obsegajo skoroda dve tretjini vsega spisa, do zaključka, da so vsi elementi človeške družbe in z njimi torej ta družba sama končno zgrajeni na zemljedelski slojni zajednici in to celo s treh vidikov: s historičnega, dušeslovnega in etičnega. Historični vidik prikazuje, kako sovpadajo prvi in tipični četki kulturnega razvoja človeškega s prvimi enako tipičnimi početki socialno-kulturne razvoja človeškega. Z dušeslovnimi vidiki pa avtor odkriva osnovno duševno organizacijo človeškega rodu, brez katere bi druge organizacije neobhodno v najkrajšem času razpadle, ter obenem dokazuje, kako nahajamo prav to osnovno organizacijo človeške duše realizirano le v okviru zemljedelskega sloja v najožjem in najširšem pomenu besede. Z etičnim svojim vidikom pa avtor končno izkazuje načelno kakor tudi s podrobnimi primeri, kako bi vse človeštvo v najkrajšem času zdrknilo na nižnjo najprostejšo živali, če bi se komu resda posrečilo, iz človeštva takorekoč iztrebiti vse to, kar mu daje v zgodovinskem, dušeslovnem in kulturnem pogledu vprav duša — neskvajrnega zemljedelca.

Kakor se tu ne moremo spuščati v podrobnosti, naj vendar opozorimo na nekatere posamezne markantne avtorjeve postavke, na primer na njegovo tezo, da med osnovna gibalna človeške zgodovine ne spadajo činitelji, kakor jih po navadi v tem stiku navajajo, recimo znanost, umetnost itd., temveč da diktira vsej človeški zgodovini njeno definitivno krivuljo le trojica: kruha, svobode in vere. Sem spada tudi avtorjeva podrobna konfrontacija med selom in mestom, to pa po zasebnih, socialnih in kulturnih njunih medsebojnih odnosih. Zakonite razlike med tema dvema svetovoma po vsem našem znanju pristojne strokovne literature še ni nihče opisal v toliki stringentnosti na eni strani in življenski neposrednosti na drugi. Tretjič pa spada sem avtorjevo markantno pojmovanje Slovanstva, kakor se mu je takorekoč izluščilo kot nekaka samoobsebi umevna konsekvence vseh prejšnjih njegovih izvajanj, namreč njegovo pojmovanje Slovanstva kot onega družinsko-narodno-slojnoteoritično-rasnega človeškega činitelja, kateri edini pomenja še najidealnejšo socialno-posebno realizacijo one duševne organizacije, kot jo nahajamo le v okviru zemljedelskega sloja in katere edina more po vseh predhodnih izvajanjih kreirati resnično bližanje »božjega kraljevstva na zemlji«, če bo enkrat postala tudi namen človeškega razvoja in prenehal biti to, kar je takorekoč do danes bila, namreč le sredstvo za oni del človeštva, ki mu je v bistvu skupno stremljenje po uživanju, hkrati pa zavračanje pozitivnega dela.

Vsa ta bogata posamezna in načelna avtorjeva izvajanja izvenijo končno v avtorjevem orisu zemljedelske duše kot neobhodnega fundamenta ne samo vse človeške socialnosti, temveč celo edino možnega in v resnici enotnega svetovno-življenskega naziranja, to je naziranja, ki naj resda v eni potezi obsega »svet in življenje« in obenem ustreza temeljnemu zahtevam človeškega uma na eni strani in človeškega srca na drugi. Priznati moramo, da še nismo našli take in tolike nenadne preorientacije v načelnem pojmovanju človeške narave, ki bi naj na približno podoben način gradila in zgradila vse, tudi najvišje upe najsingularnejših zastopnikov človeške kulture na pojav, ki so ga dosedaj smatrali vsi prav v tem pogledu za pravcato ničlo, — na selu. In če se ne motimo, vidimo le v nekaterih vrhuncih — ruske literature vsaj umetniško izražene slutnje onih resnic, ki

jih hoče pričujoče delo tudi znanstveno izkazati in formulirati.

Mnenja smo, da se delo že po vsem rečenem vsakemu, ki mu je res na spoznavanju najglobljih studencev vsega človeškega socialnega življenja, samo po sebi priporoča, da pa mora torej obenem čitatelj sam predelati to delo, ki se je tako nenadoma pojavilo v naši literaturi, če naj si osvoji tudi vse podrobne in najpodrobnejše avtorjeve postavke, ki bi marsikateremu zastopniku mnogo večjega naroda že same služile kot neka »načelna« in povsem »nova« odkritja. Saj lahko v formalnem pogledu omenimo še to, da se to delo od različnih drugih modernih

spisov te vrste razlikuje v tem, da je tudi v svojih podrobnostih in to nekako proti volji lastnega avtorja — vseskozi načelnega značaja. In pri tej priliki naj še izrazimo svoje začudenje, kako da so le nekateri slovenski listi prinesli komaj suho objavo, da je knjiga izšla, k temu listi, ki prinašajo sicer podrobna in dolgovozna poročila o publikacijah, o kojih resnični kulturni vrednosti in ohranjenosti so sami komaj enako prepričani.

Mi pa knjigo sprejemamo kot prvo in v resnici nevtrarno znanstveno formulacijo naše, kmečke duše in jo tudi s tega vidika vsakemu, ki mu je sploh še kaj do te duše, najtopleje priporočamo.

ovi vozni red na železnih.

V noči od 14. na 15. maja o polnoči stopi na vseh progah novi vozni red v veljavo.

Najvažnejše spremembe v potniškem prometu po novem voznem redu so sledeče:

Simplon Orient Ekspres Pariz—Carigrad v smeri proti Carigradu vozi 40 min. preje in odhaja iz Ljubljane ob 0.53, v smeri proti Parizu pa za 40 min. kasneje in odhaja iz Ljubljane ob 4.12.

Med Ljubljano in Beogradom vozita kakor do sedaj v vsaki smeri po dva brzovlaka. Dnevni brzovlak ostane tudi po novem voznem redu v obeh smereh v isti legi. Iz Ljubljane odhaja ob 9.00 in prihaja v Beograd ob 21.40. V obratni smeri odhaja iz Beograda ob 7.50 in prihaja v Ljubljano ob 20.47. Ta par brzih vlakov vozi do — odnosno od Münchena preko Jesenic—Beljaka in ima direktne vozove Beograd—München in Bukarešta—Trst. V Ljubljani ima zvezo proti Trstu na brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.15 in prihaja v Trst ob 4.00 in v obratni smeri na brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 1.00 in prihaja v Ljubljano ob 5.49. V Trstu ima ta vlak zvezo z odnosno iz Pariza.

Nočni brzovlak Ljubljana—Beograd leži skoro za 3 ure kasneje in v nasprotni smeri za 3 ure preje. Iz Ljubljane odhaja ob 20.00 in prihaja v Beograd ob 8.35. V obratni smeri odhaja iz Beograda ob 18.35 in prihaja v Ljubljano ob 8.08. Po novem voznem redu vozi tudi ta par brzih vlakov do odnosno od Münchena preko Jesenic in Beljaka z direktnimi vozovi Beograd—Beljak in Beograd—Milano. Ta vlak ima v Ljubljani zvezo proti Trstu na brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.40 in prihaja v Trst ob 13.15 in v nasprotni smeri na brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 14.45 in prihaja v Ljubljano ob 20.00. Oba vlaka imata v Trstu ugodno zvezo in iz Pariza.

Med Mariborom in Beogradom vozi en par brzih vlakov, ki ostaneja tudi po novem voznem redu v starih legah. Odhod iz Maribora ob 14.37, prihod v Beograd ob 6.55, v nasprotni smeri odhaja iz Beograda ob 23.10 in prihaja v Maribor ob 14.48. Ta par brzih vlakov ima direktne vozove Beograd—Dunaj, Beograd—Rogaška Slatina, Zagreb—Dunaj in Split—Praga.

Brzi vlak Maribor—Zagreb je ostal v stari v nasprotni smeri pa vozi za 3 ure pozneje, odhod iz Zagreba ob 23.25, prihod v Maribor ob 2.54.

Ostali mednarodni brzi vlaki, kakor Dunaj—Trst, Praga—Trst, Budimpešta—Trst in München—Trst so ostali skoro nespremenjeni.

Vozni red lokalnih potniških vlakov se v bistvu ni veliko spremenil.

Najvažnejše spremembe so sledeče:

Vlaka, ki sta vozila po starem voznem redu od Ljubljane do Celja in obratno. Odhod iz Ljubljane ob 14.15, prihod v Celje ob 16.31, odhod iz Celja ob 5.12, prihod v Ljubljano ob 7.28.

Na progi Maribor—Spilje vozi vlak, ki je prihaja v Maribor za 18 minut kasneje, vlak, ki je odhaja iz Maribora ob 8.40, odhaja za 40 minut kasneje, vlak, ki je odhaja iz Maribora ob 4.55, odhaja za 90 minut kasneje in vlak, ki je prihaja ob 8.00, prihaja za 29 minut kasneje. Sprememba ostalih vlakov na tej progi so le malenkostne.

Na progi Poljčane—Zreče vozi na delni progi Poljčane—Slovenske Konjice še tretji par vlakov in sicer odhaja iz Slov. Konjice ob 17.13 in prihaja v Poljčane ob 18.07, v nasprotni smeri odhaja iz Poljčan ob 18.45 in prihaja v Slov. Konjice ob 19.41.

Tekma za ogrsko prvenstvo v sabljanju je imela vsled zmage Terstjanskzyja docela ne-pričakovan izid. Oba evropska prvaka Garay in Gombos sta se morala zadovoljiti s tretjim oziroma petim prostorom. Končni placement je: 1. Terstjanskzy (5 zmag), 2. Uhlyarik (5 zmag), 3. Garay (4 zmage), 4. Raddy (4 zmage), 5. Gombos (4 zmage), 6. Schreder (3 zmage).

19-letni svetovni prvak v odličnem boju, ki se je vršil v Londonu za svetovno prvenstvo v bantam teži med angleškim boxchampionom Teddy Baldockom (19 let) in ameriškim prvakom Archie Bellom, je odnesel zmago Anglež Baldock po srditem boju na 15 rund in sicer po točkah.

Treffuy je sunil 150 kg! Na zadnjem vadi-telskem večeru Währinger A. Cl. je njegov član Leopold Treffuy obojoročno s presledkom dvignil na prsa in sunil 150 kg. Treffuy tehtal samo 72 kg in je torej zares občudovanja vredna njegova izredna telesna moč in izborna tehnika, ki mu je omogočila, da je sunil več ko dvakrat svojo težo.

Tekma za Davisov pokal Južna Afrika je v Dublinu porazila Irsko; zmagala je v obeh singlih in v dublu. — Češkoslovaška, za katero sta nastopila v single-partijah Jan Koželuh in Soyka, je v Pragi zmagala v obeh igrah. Ker sta v dublu Koželuh: Zanta proti Zachos: Zerlendi tudi Pražana zmagala, si je Češkoslovaška priborila zmago 4 : 1. — V Birminghamu so premagali Angleži takoj prvi dan Švede v obeh single-igrah. — Rumda v Kopenhagenu se je končala z zmago Dancev. Slednji so že vodili 3 : 0, ko je

Med Rogaško Slatino in Budimpešto je uveden za čas seziže, t. j. od 15. maja do 30. septembra direktni voz I., II. in III. razreda z odhodom iz Rogaške Slatine ob 12.33 in prihodom v Budimpešto ob 22.00 ter v obratnem pravcu z odhodom iz Budimpešte ob 7.30 ter prihodom v Rog. Slatino ob 16.48.

Na progi Maribor—Pragersko—Kotoriba—Nagy Kanizsa odpade mešani vlak, ki je odhaja iz Maribora ob 3.30 in se je vračal v Maribor ob 0.41 ter se nadomesti s potniškim vlakom z odhodom iz Maribora ob 5.00 in povratkom v Maribor ob 21.43. Ta dva vlaka imata tudi direktne vozove za in od Murske Sobotne.

Na progi Ljubljana gl. kol.—Podbrdo odpadejo po novem voznem redu mešani vlaki med Ljubljano in Jesenicami ter med Ljubljano Podnart—Kropa. Kot nadomestilo za te vlake vozita na progi Ljubljana—Kranj lokalna vlaka z odhodom iz Ljubljane ob 17.26 in prihodom v Kranj ob 18.15, v nasprotni smeri z odhodom iz Kranja ob 18.30 in prihodom v Ljubljano ob 19.28. Ob nedeljah in praznikih vozi med Ljubljano in Kranjem še en par lokalnih vlakov, z odhodom iz Ljubljane ob 8.12 in prihodom v Kranj ob 9.10 ter v nasprotni smeri z odhodom iz Kranja ob 9.30 in prihodom v Ljubljano ob 10.18. Vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 14.40 in ki prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 11.33, vozi za čas seziže, t. j. od 15. maja do 30. septembra zopet do odnosno od Bistrice Boh. jez.; istotako vozijo za čas seziže zopet dnevno redno na progi proti Jesenicam—Planica vlaki štev. 4212, 4213, 4217 in 4218, to sta dopoldanska odnosno večerna vlaka.

Na progi Ljubljana gl. kol.—Karlovac odpade po novem voznem redu vlak, ki je prihaja v Ljubljano in vlak, ki je odhaja iz Ljubljane ob 21.55. Jutranji vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 7.34 in je do sedaj vozil od Novega mesta, vozi po novem voznem redu že iz Karlovca. Mešani vlaki med Novim mestom in Karlovcem odpadeta. Kot nadomestilo vozi med Črnomljem in Karlovcem lokalni potn. vlak, z odh. iz Črnomlja ob 16.18 in prihodom v Karlovac ob 7.40 ter med Metliko in Novim mestom mešani vlak z odhodom iz Metlike ob 5.08 in prihodom v Novo mesto ob 7.20.

Večerni vlak, ki je odhaja iz Ljubljane ob 18.52 se je prelozil za 1 uro 18 min. pozneje ter odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 20.05. Ta vlak ima direktni voz München—Sušak, v nasprotni smeri pa vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 7.34. Ravnotako se je prelozil vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 20.40 skoro za eno uro pozneje in prihaja v Ljubljano ob 21.33.

Na progi Grosuplje—Kočevje in Trebnje—Št. Janž na Dolenjskem sta se pomaknila večerna vlaka za toliko kasneje, za kolikor sta se pomaknila priključna večerna vlaka na glavni progi Ljubljana—Karlovac.

Na progi Novo mesto—Straža—Toplice vozita po novem voznem redu dva para vlakov več in se je s tem vzpostavila zveza od vlaka, ki odhaja iz Karlovca ob 9.11 in od vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.05.

Kakor v lanskem letu tako vozijo zopet s 15. majem do vključno 30. septembra običajni nedeljski vlaki na progi Ljubljana gl. kol.—Zagreb gl. kol., Ljubljana gl. kol.—Bistrica Boh. jezero, Ljubljana gl. kol.—Kamnik, Ljubljana gl. kol.—Vrhnika, Celje—Velenje in Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto.

Popolni vozni redi so razvidni iz stenskih voznih redov na postajah.

8 urah 5760 m². Na ta način tlakovana cesta je izredno močna, dočim znašajo gradbeni stroški ravno toliko kot za navadno makadamizirano cesto.

Kako sodi Tilden o sebi in o Karlu Koželuhu. Veliki match profesionalov se je vršil prošle nedelje v Berlinu pred 4000 gledalci. Karel Koželuh je porazil Romana Najuha 6 : 4, 6 : 4, 6 : 1 in je s tem dokazal, da ga nihče na svetu ne nadkriljuje. Tilden, ki je vodil ta match, je izjavil po končanem boju, da je Koželuh najboljši profesional, ki ga kdaj videl, da igra z mirno preudarnostjo in logično taktiko, tako da nekoliko sliči igranju slavnega Francoza Lacosteja. Prvi set je trajal 33 minut, potem je šlo pa hitreje. Na Koželuhu je obdvoval razum virtuoznosti udarcev tudi hitrost, s katero je dosegel najbolj nemogoče žoge. Najuh pa je napravil na Tilden vtiis okornega igralca. Koželuh je kakor stena iz gumija. — V nekem intervjuu je pripovedoval Tilden prav zanimive stvari. Kot najnevarnejšega tekmeca smatra Tilden Lacosteja, ki ga ni mogoče poraziti s triki in tudi ne s samo taktiko. Premagati se ga more le s lastnim orožjem, z večjim znanjem in večjo hitrostjo. Poleg Lacosteja ceni Tilden najbolj Cocheta, dočim mu Borotra ne imponuje. Od aprila 1920 do oktobra 1921 je Tilden prevozil 50.000 angleških milj po železnici in parniku. To je bilo takrat, ko je prvič startal v Wimbledonu in je priboril za Ameriko Davisov pokal v Avstraliji. V bridge je Tilden ravno tako nepremagljiv kakor na courtu, njegovo največje veselje pa je gledališki oder. Pred tremi leti je šel definitivno h gledališču. Alkohol ne mara, kajenja se je »za vedno« odvadil pred 6 tedni. Je tudi nekoliko praznovoren, kakor vsi veliki možje. Njegov amulet predstavlja črna kachenja s stisnjenim repom, ki ga nosi vedno seboj. Njegova najljubša barva je bela.

Znani ameriški rokoborec v prostem stilu Joe Steecher je premagal v Newyorku v 44 min. 57 sek. Poljaka Vladka Cyganiewiczza, brata svetovnega prvaka Zbyska Cyganiewiczza.

Gospodarstvo.

× **Zastopstvo v Franciji za prodajo kemičnih produktov za industrijo in kmetištvo ter surovin za parfume jugoslovanskega izvora** želijo prevzeti neka trdka v Parizu. Natunčen naslov trdke se izve v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

BORZE:

Ljubljana, 10. maja. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih zaključki.) Vrednote: invest. pos. 84.50—0, vojna škoda 340—341, zast. in kom. Kranjske 20—22, Celjska pos. 195—197, Ljublj. kred. 150—0, Merkantilna 99—100, Prašedion 850—0, Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—510, Večve 135—0.

Zagreb, 10. maja. Devize: Amsterdam 22.789—22.899, Dunaj 800.5—808.5, Berlin 1349.45—1352.35, Italija 307.61—309.61, London 276.30—277.10, Newyork ček 56.75—5.95, Pariz 222.25—224.25, Praga 168.30—169.10, Curih 1094—1097.

Curih, 10. maja. Beograd 9.13, Berlin 128.05, Newyork 519.94, London 25.2638, Pariz 20.875, Milan 28.10, Praga 15.39, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.32, Sofija 3.75, Varšava 58.12, Dunaj 73.175.

To in ono.

KJE STA FRANCOSKA LETALCA?

Zadnja pozitivna vest o francoskih letalcih je prispela iz neke vasi ob zapadni obali Irske. Videl ju je neki posestnik z daljnogledom. Kmalu nato sta letalca Evropo zapustila.

Vse vesti, da bi ju bili videli v Ameriki, so napačne.

Domneva se, da sta bila Nungesser in Coli prisiljena pristati v bližini Nove Fundlandije. Po mnenju večšakov se držita letalca pač s pomočjo čolna, ki sta ga imela seboj, lahko kolikor toliko časa nad vodo.

V Newyorku obžalujejo, da se je polet ponesrečil. Prihod letalcev je pričakovalo na tisoče ljudi.

Letalca iščejo tako ob evropskih kot ob ameriških obalah, kjer domnevajo, da bi bila utegnila pristati, z aeroplani in parniki. Iščejo ju v kanalu La Manche, ob irski obali, ob obali Nove Fundlandije, ob kanadski obali; kajti mnenja, kje bi bila utegnila biti prisiljena pristati, divergirajo. Nekateri letalci so prepričani, da letalca nista prišla niti iz kanala La Manche ter sta pristala že za angleško obalo.

Letalca nimata na svojem letalu nobenih radio aparatov. To nepredvidnost sta zagrešila vsled tega, ker sta hotela zmanjšati balast na minimum. Nekateri strokovnjaki trdijo, da utegnejo vsled tega miniti dva do trije tedni, predno se izve o njihovi usodi kaj pozitivnega.

V Parizu vlada radi dejstva, da se je polet ponesrečil, velika konsternacija, ki si jo more prav predstavljati samo oni, kdor je videl navdušene manifestacije ob priliki napačnih vesti, po katerih se je polet posrečil.

POLJSKI TISK.

Poljski tisk ima za seboj veliko tradicijo, ki se more vzporediti z največjimi evropskimi časopisi. Tako je bila na primer »Gazeta Warszawska Poranna« osnovana že leta 1774, »Gazeta Lwowska« ima na prvi strani napis »Leto stošestnajsto«, na »Kurjeru Warszawskemu« pa čitamo »Leto stosedmoe. Prvi poljski časopis je bil tednik »Merkurjesz Polski«, ki je bil osnovan leta 1661. Urednik mu je bil Aleksander Gorzyn, »oče poljskega časopisja«. V letih 1729—1799 je izhajal v Varšavi z malimi presledki »Kurjer Polski«, istočasno pa je izhajalo tudi v provinci nekaj časopisov. Leta 1698 je bil v Krakovu osnovan latinski »Mercurius Polonicus«, v Wreclavi pa nemški list »Polnische Merkurius«, leta 1719 je prišla izhajati v Kraljcu (Königsbergu) »Poczt

Sport.

Timmer zadnji dan premagal Axela Petersena 6 : 3, 6 : 4, 4 : 6, 8 : 6 in tako zagiral Nizozemski edino točko. — Francija bo postavila za tekmo z Rumunijo, ki se vrši dne 14. maja v Parizu Lacosteja, Borotra in Brugona, Rumunija pa Mishu-ja in Paulitfa. Seveda je Francozom zagotovljena gladka zmaga.

Vierkötter gre v Ameriko. Slavni nemški plavalec se poda 13. maja s parnikom »New-York« v spremstvu svojega trenerja Baren-schua v Montreal (Kanada), kjer se bo vdeležil nekaterih plavalnih tekem na velike razdalje na velikih kanadskih jezerih. Sredi julija se povrne Vierkötter domov, da poskusi zlomiti kanalski rekord, ki ga ima, kakor znano, Francoz Georges Michel.

Novi svetovni rekordi Weissmüllerja. V Annarboru, ameriškem vseučiliškem mestu, je nastopil Weissmüller v izborni formi. Preplaval je 200 m v 2:08, 220 y v 2:09 in je tako izdatno zboljšal svoje prejšnje čase 2:15.1 oziroma 2:15.3. Na 10 y je dosegel iz-boren čas 51 sek.

Nov način tlakovanja cest na Švedskem. Radi vedno naraščajočega avtomobilskega prometa nameravajo na Švedskem ceste na novo tlakovati in sicer je znašel ing. John Behmer novo substanco za tlakovanje, ki obstoji v glavnem iz bitumena in vzdržji pri 19°C maksimalno obteženje 6 do 7 ton, dočim vzdržji navadni asfaltni tlak samo 4.6 ton. Pri Pri 50°C pa se zviša ta odporna sila na štirikratno obteženje. Ta Behmerjev tlak se polaga s strojem nalik lokomotivi na cesto. Stroj položi v 1 minuti 6 m tlaka, v širini 2 m, v

Krolewiecka. Leta 1759 so začeli jezuiti izdajati v Vilni časopis »Kurjer Litewski«, leta 1774 pa »Kurjer Polski«, ki se je pozneje preselil v Varšavo in pričel izhajati pod naslovom »Gazeta Warszawska«. Ta časopis še danes izhaja pod naslovom »Gazeta Warszawska Poranna«. Leta 1811 je bila v Lwovu osnovana »Gazeta Lwowska«, leta 1821 pa »Kurjer Warszawski«. Leta 1848 je bil osnovan »Czas«, čez nekaj deset let pa »Dziennik Poznański«. V šesdesetih letih prejšnjega stoletja je imel skoro vsak večji poljski kraj svoj časopis. Po nesrečni vstaji l. 1863 pa so začeli izhajati poljski časopisi tudi v Evropi in pozneje preko oceana.

Leta 1865 je izhajalo okrog sto poljskih dnevnikov in drugih časopisov. Od tega števila je izhajalo 25 listov v ruski Poljski, 40 v Galiciji, 20 v Nemčiji in 15 v Evropi ter v Ameriki. Tik pred svetovno vojno je šlo poljsko časopisje že 1.200 dnevnikov in drugih glasil, ki so izhajala v 153 krajih po vsem svetu. Političnih listov je bilo 700, ostali pa so bili strokovnega in drugega značaja.

H koncu vojne je to število padlo na 400, kasneje pa se je pričelo hitro dvigati in je sedaj že preseglo 1400. Sedaj izhaja samo v Varšavi 375 periodičnih časopisov (26 dnevnikov), v Lwovu 150, v Krakovu in Poznaniu pa po 10. Razen tega izhajajo poljski časopisi še v drugih mestih, zlasti v Lodzu, Katowicah in v poljskem Pomorjanskem, dalje izhajajo poljski časopisi v Nemčiji, Franciji, Češkoslovaški, Rumuniji, Avstriji, Latvijski, v Litvi, Združenih državah, v Braziliji in v Argentini. Celó v Harbinu izhaja poljski časopis, v Tokiju pa izhaja poljska revija v angleškem in japonskem jeziku.

Najrazširjenejši poljski časopisi so: »Kurjer Warszawski«, »Kurjer Poranny«, »Express Poranny«, »Ilustrowany Kurjer Godzienny« (100.000 izvodov). Ostali časopisi izhajajo v 20—60 tisoč izvodih.

Poljsko časnikarstvo ima pred seboj še zelo važne in resne naloge. Tudi tam obstojajo strastni strankarski boji, kar časopisju, kakor javnosti pogosto zelo škoduje. Poljska ima večje število dnevnikov, kot je to gospodarsko zdravo. Nazadnje pa so se

pojavi tudi v »Poljski mnogi listi, ki so s svojim pisanjem globoko pod kulturnim in MADJARSKA JUSTICA.

Pred budimpeštanskim sodiščem se je moral te dni zagovarjati privatni uradnik Evgen Suga. Kakor navaja obtožnica državnega pravdnictva, je Suga dne 4. aprila 1926 priredil v prostorih socialno demokratične stranke diletantsko predstavo. Eni izmed igralcev je svetloval, naj zamenja svoja oblačila v madjarskih barvah, z drugimi, ki bi vlogi bolje pristojala. Pri drugi priliki je Suga, ko ga je nekdo opozoril, da ima mavrica madjarske barve, zaklical »Doli z njo!« Radi tega je bil Suga obtožen nič manj, kakor žaljenja madžarskega naroda! Zagovarjal se je sicer, da je imel pri diletantski predstavi le dober namen, da bi igralka oblekla primernejše krilo, pri mavrici pa je mislil na rumunske barve, kajti tu prevladujejo vendar rumene in modre barve. No pomagalo mu ni nič — obsojen je bil na pet mesecev ječe in na 500 pengő kazni. Suga si bo že zapomnil, da more tu-

di vzklík: »Doli z mavrico!« razžaliti madjarski narod!

Koliko je vredna človeška koža?

V prvih ameriških listih se že dolgo objavljala inserat, v katerem prosi Miss Gallaphes svoje ameriške sestre, da ji prodajo nekaj svoje kože. Miss Gallaphes je namreč pri neki eksploziji dobila težke opekline in zdravnik ji predlaga, da zažgano kožo nadomesti z novo. V vsem potrebuje Miss Gallaphes 33 kvadratnih centimetrov kože in ponuja za vsak kvadratni centimeter 200 dolarjev (ali okoli 10.000 dinarjev). Ker se inserat že precej časa objavlja, se da sklepati iz tega, na nobena Amerikanka še ni ponudila svoje kože, ker ponuja najbrže Miss Gallaphes premalo.

Delajte in prispevajte za SLOVENSKO AKADEMIJO!

Marcel Prevost

Don-Juanke.

Te zadnje besede bi bile v vsakem drugem slučaju silno ujezile resnega zdravnika, toda Albina jih je izrekla tako prijazno in tako nedolžno, da jih je Roger občutil kot božanje. Zajecjal je:

— Kako naj ne bi imel poguma, milostiva, če mi ga dajete vi?

Pri teh besedah se je tudi ona dvignila. Stala sta si nasproti in si gledala drugemu v obraz.

— Gospa komtesa, je nadaljeval Roger z bolj tihim in omahujočim glasom, v početku svojega obiska sem bil smešen in nekorekten. Moja narava je pač taka: Kadar mi rojijo kake misli po glavi, ne vem več, kje sem in s kom govorim. Toda ves nesrečen bi odhajal od tu, če bi mi ne rekli, da ste mi oprostili.

Bela roka se je dotaknila njegove rame in on jo je gledal ves zamaknjen. Albina mu je odgovorila:

Seveda vam odpuščam, prihiteli ste sem še čisto pod vplivom strupa, ki vam ga je vbrizgnil Guilloux in posledice tega sem že kar slutila. Ne vem, kaj vam je povedal in vas zato tudi ne vprašam, brezdvomno samo strupeno obrekovanje. Ženske obdolževati, je prav lahka stvar, kajti nikoli ni mogoče dognati resničnosti teh obdolžitvev.

— To je istina, je odgovoril Vaugrenier. Sram me je, da sem poslušal tako obrekovanje. Povedal bom Guillouxu svoje mnenje o tem.

— Tega ne boste storili, stvar ostane najina tajnost. Ugaja mi, če napram vam zasmehujem tega hudobnega lisjaka. Danes je kosil tukaj pri meni, in jaz sem z veseljem spregledala vso njegovo igro, medtem ko sem mu svojo skrivala.

Toda Roger teh besed ni poslušal. Mehka roka, ki

16

je pri ritmu besed lahko pritiskala na njegovo ramo, mu je razpalila vse živce. Toda ta nemir ni vseboval nobene strasti. Roger je samo želel, da bi ji padel k nogam ali pa ji položil glavo na ramo. Kljub njenim prijaznim besedam si ni mogel predstavljati, da bi si jo upal neki dan objeti. Ko jo je zapuščal, se ga je lotevala čudna žalost. In čeprav je bil ponosen in pogumen, je zajecjal besede, ki jih včasih nehote izustijo ženske, predno se udajo:

— Nekdan me boste zapustili!

Bila je tako malo pripravljena na te otročje, a strastne besede, da je bila vsa preplašena. Stopila je korak nazaj in si nervozno obrisala oči z malim zmehanim robcem. Obadva sta bila enako razburjena in se čutila privlečena drug k drugemu kot dva magneta med tem, ko jima je v tišini tiktakanje ure na kaminu sekundo za sekundo podelilo v dar nepozabno minuto.

Albina se je prva streznila:

— Kdor me dobro pozna (o Guillouxu tu ne govorim) ve, da imam zvesto srce! Na svidenje!

Podala mu je roko, ki jo je on topot poljubil. Toda ta konvencionalni poljub ga je pustil čisto hladnega. Ona ga je gledala in si mislila:

»Kako so ljubke vse njegove kretnje! Celó, kadar je zmeden, se nikakor ne obnaša nerodno.« Ko je prišel k vratom, mu je dejala:

— Pridite me kmalu obiskat... Telefonirajte mi zjutraj in zaprla bom svoja vrata za vse izvemši za vas.

Opazila je, da je za trenotek sovražno namršil obrvi, toda takoj nato so izginile temne misli iz njegovih potez in udano je zašepetal:

— Da, kmalu zopet pridem k vam, to le predobro vem.

—oOo—

DRUGI DEL.

I.

V predmestju Sv. Honorija se nahaja palača Kreditne banke. Zgrajena je na mestu starinskega dvorca, od katerega so pustili samo stari portal. Velikanska, čisto na ameriški način zgrajena ogromna stavba, majhen nebotičnik, je opremljena z vsem najmodernejšim razkošjem: električna luč, centralna kurjava, mrzli in topli vodovodi v izobilju, telefoni, lastne telefonske žice, premikajoče se stopnice, vzpenjače za tovore in osebna dvigala, ki so bila po vsem Parizu znana kot najhitrejša. Ljudje so pravili, da ima človek v njih občutek, kakor bi potoval v granati.

Če je obiskovalca vrgla granata v najvišje nadstropje te palače iz betona, jekla in stekla, ga je sprejel dečko v vijoličastorebrni livreji in ga vedel v pisarno Kamile Eegelmanna. Ko je stopil skozi vrata v pred-sobo, se je nahajal na debelih mehkih turkestanskih preprogah. Leseni opazi na stenah so bili izdelani od prvih mojstrov prejšnjih stoletij in dragocena oprema, kakor tudi izbrane slike so napravljale iz obeh pred-sob pravcati muzej. Poriškim nabiralcem starin sta bili te dve sobi dobro znani. Pri vходу v tretjo sobano je bila plošča iz starinskega emajla, vdelana v zid poleg vrat. Na njej so se na električno povelje gospodarice, ki se je nahajala v tretjem salonu, čitala povelja in sicer: in, out, wait.* Če se je prikazala besedica in, je služabnik takoj vedel obiskovalca v tretji salon h gospe Engelmann; pri wait je čakal, dokler ni in nadomestil wait; pri out pa je služabnik prijel za telefon in vprašal gospodarico za nadaljna povelja.

* Angleško: Noter, zunaj, čakati.

(Dalje prih.)

Najboljše v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, posamezni deli, pneu-

matika, igle za vse sisteme — samo v
Najnižje cene. — Tudi blizu Prešernovega
na mesečna odplačila. LJUBLJANI spomenika ob vodi.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Kontorlistinja

samostojna moč, večja
knjigovodstva, korespon-
dence, stenopisja in stro-
jepisja, izšče službe. Po
nudbe prosi na upravo
lista pod značko »Več-
letna praksa«.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 56

Stavbena

parcela

z dobro obdelanim vrtom
ob polu v Rožno dolino.
Levčeva ulica, se prodaja
Naslov v upravi »Narod-
nega Dnevnika«.

Iščem

za 1. julij stanovanje, ob-
stoječe iz kuhinje ter 1
do 2 sob. Plačam dobro
Naslov v upravi lista.

**Dve prazni
stanovanji**

obstoječi vsako iz ene
predsobe, dveh sob, ene
kuhinje, kopalnice, sobe za
služkinjo, jedilne shram-
be in ostalih pritliklin, je
oddati eno s 1. julijem in
drugo s 1. avgustom t. l.
v novi palači. Vzajemne
posojilnice na Miklošičevi
cesti. — Tozadevna po-
jasnila daje ravateljstvo
Vzajemne posojilnice.

Na prodaj

sta veliki makalasti pal-
mi à Din 300.—. Naslov
pove uprava lista.

Širite in čitajte
»NARODNI
DNEVNIK«!

IVAN JAX IN SIN
Ljubljana, Gosposvetska c. 2.
Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in ele-
gantna izvedba iz lastne
tovarne. 15-letna garan-
cija. Vezanje se poučuje
pri nakupu brezplačno.
Pisalni stroji »ADLER«.
Kolesa iz prvih tovarn,
Dürkopp, Kayser, Styria,
Waffenrad (orožno kolo).
Pletilni stroji vedno v zalogi.
Posamezni deli koles in šival-
nih strojev.
Dajo se tudi na obroke!
Cenike franco in zastojni.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.**

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2369.

**Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA
TRG.-IND.
D. D.
**SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.**

**Inserati v
»Narodnem dnevniku«
imajo velik uspeh!**